

Súd: Krajský súd Trnava
Spisová značka: 25Co/34/2015
Identifikačné číslo súdneho spisu: 2512209416
Dátum vydania rozhodnutia: 09. 11. 2015
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Martina Valentová
ECLI: ECLI:SK:KSTT:2015:2512209416.1

Uznesenie

Krajský súd v Trnave v právnej veci navrhovateľa: EOS KSI Slovensko, s.r.o., so sídlom Bratislava, Pajštúnska 5, IČO: 35 724 803, zastúpeného spoločnosťou: TOMÁŠ KUŠNÍR, s.r.o., so sídlom Bratislava, Pajštúnska 5, IČO: 36 613 843, proti odporkyni: B. K., nar. XX.X.XXXX, bytom B., M. XXX/XX, zastúpenej advokátom: JUDr. Mgr. Marián Kropaj, PhD., so sídlom Piešťany, Krajinská 3, o zaplatenie 2.799,64 Eur s príslušenstvom, na odvolanie navrhovateľa proti rozsudku Okresného súdu Piešťany, č.k. 12C/366/2012-57 zo dňa 18.9.2014, takto

rozhodol:

Odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa ruší a vec mu vracia na ďalšie konanie.

odôvodnenie:

Napadnutým rozsudkom prvostupňový súd návrh navrhovateľa, ktorým sa od odporkyne domáhal zaplatenia 2.799,64 Eur s príslušenstvom, v celom rozsahu zamietol. Druhou výrokovou vetou navrhovateľa zaviazal k povinnosti zaplatiť odporkyni náhradu trov právneho zastúpenia vo výške 357,75 Eur, k rukám právneho zástupcu odporkyne, a to do troch dní od právoplatnosti tohto rozsudku.

Rozhodnutie prvostupňový súd odôvodnil právne aplikáciou ust. § 52 ods. 1, 2, 3, § 53 ods. 1, § 54 ods. 1 a 2, § 100 ods. 1, § 101, § 3 ods. 1, § 39, § 558 Občianskeho zákonníka, § 1, § 3 ods. 1, 2, zák. č. 258/2001 Z.z. o spotrebiteľských úveroch, čl. 6 ods. 1, čl. 2 písm. b) a c) smernice Rady 93/13/EHS o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách zo dňa 5.4.1993, § 4 ods. 8, § 7 ods. 2, § 8 ods. 1, 4 zák. č. 250/2007 Z.z. o ochrane spotrebiteľa, ako i § 142 ods. 1 O.s.p vo vzťahu k trovám konania.

Súd sa z dôvodu hospodárnosti konania prioritne zaoberal vznesenou námietkou premlčania, keď mal za preukázané, že v prípade predmetnej zmluvy o úvere zo dňa 9.7.2007 uzavretej medzi GE Money, a.s. a odporkyňou sa jedná o spotrebiteľskú zmluvu, ktorú uzavrela predmetná spoločnosť v rámci svojej podnikateľskej činnosti a odporkyňa, v postavení spotrebiteľa, ktorá pri jej uzatváraní nevystupovala v rámci svojej obchodnej resp. podnikateľskej činnosti. S poukazom na uvedené potom vychádzajúc zo zásady lex specialis derogat lex generalis, podľa ktorej špeciálna právna úprava, ktorou je v danom prípade zák. č. 258/2001 Z. z. o spotrebiteľských úveroch, ako i § 52 a nasl. Občianskeho zákonníka, má prednosť pred všeobecnou, ktorou je Obchodný zákonník, a je nevyhnutné predmetný právny vzťah medzi účastníkmi posudzovať podľa ustanovení Občianskeho zákonníka a príslušných ustanovení zákona o spotrebiteľských úveroch. Vzhľadom na túto špeciálnu právnu úpravu vzťahu zákonom o ochrane spotrebiteľa a zákonom o spotrebiteľských úveroch, súd pri posudzovaní premlčania aplikoval príslušné ustanovenia Občianskeho zákonníka ako právneho predpisu upravujúceho vzťahu fyzických osôb - nepodnikateľov, konkrétne § 100 Občianskeho zákonníka a ustanovenie o všeobecnej trojročnej premlčacej dobe v § 101 Občianskeho zákonníka. Nároky uplatnené v konaní zo spotrebiteľského úveru sa podľa platobnej histórie, ako aj vyjadrenia navrhovateľa doručeného súdu dňa 16.6.2014, stali predčasne splatnými dňom 15.10.2008. Návrh na začatie konania bol súdu doručený až dňa 9.8.2012, pričom premlčacia doba uplynula dňom 15.10.2011. Aj keby súd v konaní dospel k záveru, že navrhovateľ má pohľadávku voči odporkyni z titulu nedoplatku na poskytnutom spotrebiteľskom úvere,

nemohol by túto navrhovateľovi podľa § 100 ods. 1 Občianskeho zákonníka priznať, pretože právo sa uplatnilo v súdnom konaní po uplynutí premlčacej doby a odporkyňa namietala premlčanie nároku. Súd sa preto touto otázkou nezaoberal a nárok navrhovateľa ako premlčaný zamietol.

Súd ďalej osobitne skúmal povinnosť odporkyne plniť navrhovateľovi titulom dohody o uzavretí splátkového kalendára a uznaní dlhu, ktorú odporkyňa podpísala dňa 21.4.2011. V tejto dohode súčasne odporkyňa v bode 3.1 tejto dohody vyhlásila, že má vedomosť o premlčaní dlhu a jeho následkoch. Vychádzajúc z vyššie citovaných záverov o posúdení zmluvy o úvere ako spotrebiteľskej zmluvy treba aj pre platnosť predmetnej dohody o uznaní záväzku vo vzťahu k odporkyni použiť § 558 Občianskeho zákonníka. Uznanie dlhu odporkyňou v dohode zo dňa 21.4.2011 považoval súd za právne neúčinné, pretože v konaní nebolo preukázané, že odporkyňa vedela o jeho premlčaní tak, ako to vyžaduje ustanovenie § 558 Občianskeho zákonníka. Uznať možno aj premlčaný dlh, ale uznávací prejav dlžníka bude mať právne účinky len vtedy, ak dlžník vedel, že dlh je premlčaný, čo v tomto prípade navrhovateľ nepreukázal. Zo samotnej dohody vyplýva, že vedomosť o premlčaní dlhu a jeho následkoch je zakomponovaná v bode 3 tejto dohody, označenej ako forma splatenia záväzku. Aj zo samotného vyjadrenia odporkyne vyplynulo, že táto pri podpisovaní dohody nemala vedomosť o premlčaní uplatnenej pohľadávky, keďže uviedla, že listine ani premlčaniu neporozumela a uvedenú listinu podpisovala pod psychickým nátlakom bez možnosti jej prečítania pred podpisom. Uvedený postup navrhovateľa pri uzatvorení dohody o uznaní dlhu považoval súd za v rozpore s dobrými mravmi, pretože dlžník si podpisom tejto formulárovej dohody zhoršil svoje zmluvné postavenie, pričom podľa § 54 ods. 1 Občianskeho zákonníka zmluvné podmienky upravené spotrebiteľskou zmluvou sa nemôžu odchyliť od tohto zákona v neprospech spotrebiteľa. Zámer dosiahnuť vymožitelnosť pohľadávky podpísaním dohody o uzavretí splátkového kalendára a uznaní záväzku zo dňa 21.04.2011, súd hodnotil ako nekalú obchodnú praktiku, pretože boli naplnené zákonné znaky tohto zákonného inštitútu a to nedostatok odbornej starostlivosti na strane dodávateľa, ako aj potenciálne riziko, že takéto konanie naruší správanie spotrebiteľa. Súd týmto súčasne poukazuje na viaceré skoršie súdne rozhodnutia (napr. rozhodnutia Krajského súdu Prešov pod sp.zn. 11Co/37/2012, 20Co/86/2012, 3Co/53/2012, 5Co/58/2012), ktorými bolo konštatované, že pri uzatváraní dohody o splátkovom kalendári a uznaní dlhu došlo k nekalej obchodnej praktike. Vzhľadom na uvedené závery, súd považuje dohodu o uznaní premlčaného dlhu zo dňa 21.04.2011 v zmysle § 3, § 54 a § 39 Občianskeho zákonníka za neplatnú z dôvodu, že jej uzatvorenie predstavuje nekalú obchodnú praktiku navrhovateľa, v dôsledku ktorej prišlo k zhoršeniu zmluvného postavenia odporkyne ako spotrebiteľa a ako taká je v rozpore s dobrými mravmi. Súd preto pri posudzovaní premlčaniu dlhu na predmetnú dohodu neprihliadal a z dôvodu účinne vznesenej námietky premlčania zo strany odporkyne, návrh zamietol.

Odporkyni, ktorá mal vo veci plný úspech, súd priznal náhradu trov potrebných na účelné uplatňovanie práva proti navrhovateľovi, ktorý vo veci úspech nemal. Odporkyni súd priznal náhradu trov konania spočívajúcich v trovách právneho zastúpenia vo výške 357,75 Eur podľa vyhlášky MS SR č. 655/2004 Z. z., konkrétne za 3 úkony právnej služby po 111,21 Eur (prevzatie a príprava zastúpenia, písomné vyjadrenie zo dňa 11.7.2014, účasť na pojednávaní zo dňa 18.9.2014), celkom 333,63 Eur a režijný paušál k trom úkonom právnej služby v roku 2014 po 8,04 Eur x 3, t.j. vo výške 24,12 Eur.

Proti tomuto rozsudku v celom jeho rozsahu podal prostredníctvom svojho právneho zastúpenia odvolanie navrhovateľ, ktorým sa domáhal, aby odvolací súd rozsudok preskúmal a v zmysle § 220 O.s.p. ho zmenil tak, že vyhovie návrhu navrhovateľa a zároveň si uplatnil trovu prvostupňového a odvolacieho konania so špecifikáciou trov právneho zastúpenia odvolacieho konania. Ako odvolací dôvod uviedol, že súd vec nesprávne právne posúdil a zároveň nedostatočne zistil skutkový stav. Zdôraznil, že v otázke premlčania je na daný vzťah potrebné aplikovať ustanovenia Obchodného zákonníka, a to štvorročnú premlčaciu dobu, ktorá začala plynúť dňa 29.4.2009 a uplynula dňa 29.4.2013, pričom žaloba bola podaná 13.8.2012, teda v premlčacej dobe. Dôvodom je skutočnosť, že v predmetnej veci sa jedná o tzv. absolútny obchod, čo znamená, že tento právny vzťah bez ohľadu na povahu jeho účastníkov sa spravuje Obchodným zákonníkom. V takomto prípade použitie ustanovení Občianskeho zákonníka neprichádza do úvahy ani pri posudzovaní otázok premlčania, keďže všeobecná právna úprava premlčania je obsiahnutá v obchodnom práve, konkrétne v ust. § 387 a nasl. Obchodného zákonníka. V tejto súvislosti poukázal na rozhodnutie NS SR sp. zn. 6MCdo 4/2012, Krajského súdu v Trnave sp. zn. 9Co/138/2013, 10 Co/23/2013, 11 Co/456/2012, 11Co/71/2013.

Odvolať ďalej trval na tom, že Dohodou o uzavretí splátkového kalendára o uznaní záväzku došlo k platnému uznaniu dlhu, vzhľadom na už uvedené nepovažuje za potrebné opakovane zdôrazňovať platnosť tejto dohody, nakoľko pohľadávka vo vzťahu k pôvodnej zmluve o úvere premlčaná nie je. Za platnú vyhodnotil Dohodu o uzavretí splátkového kalendára a uznaní záväzku aj Krajský súd v Trnave vo svojom rozhodnutí sp. zn. 23Co/7/2013 zo dňa 27.2.2013.

Odporkyňa odvolací návrh nepodala, k doručenému odvolaniu navrhovateľa sa prostredníctvom právneho zástupcu písomne vyjadrila, keď poukázala na to, že súd prvého stupňa dospel na základe vykonaných dôkazov k správnym skutkovým zisteniam a rozhodnutie súdu prvého stupňa vychádza zo správneho právneho posúdenia veci. Naďalej zastáva názor, že uplatnená pohľadávka je premlčaná. Poukazuje, že zmluva o úvere neobsahuje dohodnutú percentuálnu výšku úročenia dlhu a rovnako neobsahuje ani dohodu zmluvných strán o zmluvnej pokute, ktorú si navrhovateľ voči nej uplatnil. Odkázala na § 4 zák. č. 258/2001 Z.z. podľa ktorého od spotrebiteľa nemôže veriteľ požadovať úrok alebo poplatky, ktoré nie sú uvedené v zmluve o spotrebiteľskom úvere. Ide teda o úver bezúročný a bez poplatkov. Týmto skutočnosťami sa súd nezaoberal, pretože vyhodnotil uplatnený nárok ako premlčaný. V tejto súvislosti je potrebné zdôrazniť, že hoci má zmluva o spotrebiteľskom úvere charakter absolútneho obchodu, neprestáva byť zmluvou spotrebiteľskou. Pri spotrebiteľských zmluvách, ktoré predstavujú širší pojem, má z hľadiska aplikovateľnosti absolútnu prednosť Občiansky zákonník, keďže aplikácia Obchodného zákonníka prichádza do úvahy až po uplatnení spotrebiteľského práva. Preto v danom prípade platí § 100 ods. 1 Občianskeho zákonníka podľa ktorého sa právo premlčí, ak nebolo vykonané v dobe v tomto zákone ustanovenej. Na premlčanie súd prihliadne len na námietku dlžníka. Ak sa dlžník premlčania dovoľá, nemožno premlčané právo veriteľovi priznať. Pokiaľ ide o aplikáciu všeobecnej trojročnej premlčacej doby podľa Občianskeho zákonníka a nie štvorročnej podľa Obchodného zákonníka, na daný vzťah zo spotrebiteľskej zmluvy, je potrebné poukázať aj na to, že prednosť majú osobitné ustanovenia právneho poriadku, ktoré sú súčasťou špeciálnej právnej úpravy v oblasti spotrebiteľského práva vrátane ust. § 52 až § 54 Občianskeho zákonníka. Dualistický systém záväzkového práva v našom právnom poriadku síce dlhodobo funguje, avšak niet rozumného dôvodu na skonštatovanie, že na premlčanie spotrebiteľskoprávnej, a teda typickej občianskoprávnej veci má dopadať právna úprava regulujúca vzťahy zásadne medzi podnikateľmi, ak Občiansky zákonník ako kódex Občianskeho súkromného práva takúto úpravu má a je pre nepodnikateľov výhodnejšia. Žiada preto, aby odvolací súd potvrdil rozhodnutie súdu prvého stupňa a zaviazal navrhovateľa uhradiť jej trovy konania spočívajúce v trovách právneho zastúpenia vo výške 447,- Eur.

Krajský súd v Trnave ako súd odvolací (§ 10 ods. 1 O.s.p.), po zistení, že odvolanie bolo podané včas (§ 204 ods. 1 O.s.p.), oprávnenou osobou - účastníkom konania (§ 201 O.s.p.), proti rozhodnutiu, proti ktorému je odvolanie prípustné (§ 201 a § 202 O.s.p.), po skonštatovaní, že odvolanie má zákonom predpísané náležitosti (§ 205 ods. 1 O.s.p.) a že odvolateľ použil zákonom prípustné odvolacie dôvody (§ 205 ods. 2 písm. d) a f) O.s.p.), preskúmal napadnuté rozhodnutie v medziach daných rozsahom a dôvodmi odvolania (§ 212 ods. 1 O.s.p.), postupom bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 214 ods. 2 O.s.p.) a dospel k záveru, že odvolanie navrhovateľa je sčasti dôvodné, v dôsledku čoho je nevyhnutné napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa s použitím § 221 ods. 1 písm. h) O.s.p. zrušiť a podľa ods. 2 tohto ustanovenia vec mu vrátiť na ďalšie konanie.

Predmetom prieskumu odvolacieho súdu vymedzeným uplatnenou odvolacou argumentáciou navrhovateľa bolo posúdiť, či súd dospel k správne právne záveru, že uplatnený nárok je za aplikácie ustanovení Občianskeho zákonníka premlčaný, ako i to, že Dohoda o uzavretí splátkového kalendára a uznaní záväzku zo dňa 24.4.2011 je neplatným právnym úkonom.

S poukazom na doterajší priebeh konania odvolací súd vychádzal z premisy, že nebolo sporným, že zmluvný vzťah, ktorý vznikol medzi odporkyňou ako spotrebiteľkou a právnym predchodcom navrhovateľa spoločnosťou GE Money, a.s. ako dodávateľom, na základe zmluvy o úvere zo dňa 9.7.2007, je vzťahom spotrebiteľským, v dôsledku čoho bolo naň nevyhnutné aplikovať všetky normy slúžiace na ochranu spotrebiteľa, ako ust. § 52 a nasl. Občianskeho zákonníka i zák. č. 258/2001 Z.z. o spotrebiteľských úveroch, v znení účinnom v čase uzavretia predmetnej zmluvy.

Občiansky zákonník č. 40/1964 Zb. definoval spotrebiteľské zmluvy v ust. § 52 rozdielne v období od 1.4.2004 do 31.12.2007 a rozdielne v období od 1.1.2008. § 52 Občianskeho zákonníka v znení v období od 1.4.2004 do 31.12.2007, teda v čase uzavretia zmluvy zakotvoval, že spotrebiteľskými zmluvami sú

kúpna zmluva, zmluva o dielo alebo iné odplatné zmluvy upravené v 8. časti tohto zákona a zmluva podľa § 55, ak zmluvnými stranami sú na jednej strane dodávateľ a na druhej strane spotrebiteľ, ktorý nemohol individuálne ovplyvniť obsah dodávateľom vopred pripraveného návrhu na uzavretie zmluvy.

S účinnosťou od 1.1.2008 Občiansky zákonník v § 52 ods. 1 spotrebiteľskú zmluvu už definuje ako každú zmluvu bez ohľadu na právnu formu, ktorú uzatvára dodávateľ so spotrebiteľom. Dodávateľom podľa ods. 3 cit. ust. je pritom osoba, ktorá pri uzatváraní a plnení spotrebiteľskej zmluvy koná v rámci predmetu svojej obchodnej alebo inej podnikateľskej činnosti. Spotrebiteľom podľa ods. 4 cit. ust. je osoba, ktorá pri uzatváraní a plnení spotrebiteľskej zmluvy nekoná v rámci predmetu svojej obchodnej činnosti alebo inej podnikateľskej činnosti.

Slovenský právny poriadok upravoval postavenie a ochranu spotrebiteľa najskôr v zák. č. 634/1992 Zb. o ochrane spotrebiteľa, ktorý bol účinný v období od 31.12.1992 do 30.6.2007. Podľa jeho § 2 ods. 1 na účely tohto zákona sa rozumie: a) spotrebiteľom fyzická osoba, ktorá nakupuje výrobky alebo používa služby pre priamu osobnú spotrebu fyzických osôb, najmä pre seba a pre príslušníkov svojej domácnosti, b) predávajúcim podnikateľ, ktorý spotrebiteľovi predáva výrobky alebo poskytuje služby. Jeho ust. § 23a účinné v období od 1.1.2000 do 24.11.2004 (v čase uzavretia zmluvy) zakotvilo tzv. typovú zmluvu, ktorou sa podľa citovaného zákona rozumie zmluva, ktorá sa má uzavrieť vo viacerých prípadoch ak je obvyklé, že spotrebiteľ obsah zmluvy podstatným spôsobom neovplyvňuje. Podľa ods. 2 tohto ustanovenia typová zmluva nesmie obsahovať a) neprimerané podmienky, ktoré na škodu spotrebiteľa zakladajú nápadný nepomer medzi právami a povinnosťami zmluvných strán, najmä 1. podmienky, ktoré viažu predaj výrobku na poskytnutie služby na odobratie iného výrobku alebo na prevzatie inej služby, 2. podmienky, ktorými sa podmieňuje predaj výrobku alebo poskytnutie služby s požiadavkou, aby spotrebiteľ zabezpečil pre predávajúceho ďalšieho spotrebiteľa, ktorý s ním uzavrie rovnakú alebo podobnú zmluvu; b) podmienky, ktoré sú v rozpore s dobrými mravmi.

S účinnosťou od 25.11.2004 (do 30.06.2007) citovaný zákon v § 23a definoval už spotrebiteľské zmluvy ako zmluvy uzavreté podľa Občianskeho zákonníka, Obchodného zákonníka ako aj všetky iné zmluvy, ktorých charakteristickým znakom je, že sa uzavierajú vo viacerých prípadoch a je obvyklé, že spotrebiteľ obsah zmluvy podstatným spôsobom neovplyvňuje.

Podľa znenia § 52 ods. 1 Občianskeho zákonníka v období od 1.4.2004 do 31.12.2007, teda v čase uzavretia predmetnej zmluvy o úvere účastníkmi, zmluva o úvere, ktorá je upravená v Obchodnom zákonníku, pod definíciu spotrebiteľskej zmluvy podľa § 52 Občianskeho zákonníka nespádala. Je ale nesporné, že predmetná zmluva je spotrebiteľskou zmluvou v zmysle cit. § 23a v spojení s § 2 ods. 1 zák. č. 634/1992 Zb. v znení do 24.11.2004, keďže ide o zmluvu, ktorá sa má uzavrieť vo viacerých prípadoch a je obvyklé, že spotrebiteľ obsah zmluvy podstatným spôsobom neovplyvnil. Podľa ods. 2 tohto ustanovenia pritom typová zmluva nesmie obsahovať neprimerané podmienky, ktoré na škodu spotrebiteľa zakladajú nápadný nepomer medzi právami a povinnosťami zmluvných strán. Zmluva uzavretá medzi účastníkmi je teda v zmysle právneho poriadku Slovenskej republiky spotrebiteľskou zmluvou.

Keďže z ust. § 52 a nasl. Občianskeho zákonníka nie je možné vyvodiť, že 5. hlava Občianskeho zákonníka sa vzťahuje len a výlučne na tie spotrebiteľské zmluvy ako sú definované v § 52 ods. 1, odvolací súd je toho názoru, že všeobecné ustanovenia o spotrebiteľských zmluvách podľa § 52 a nasl. Občianskeho zákonníka je nevyhnutné aplikovať i na spotrebiteľské zmluvy ako sú definované v Zákone o ochrane spotrebiteľa č. 634/1992 Zb., teda i na predmetnú zmluvu o úvere.

Keďže právny predchodca oprávneného bola osoba, ktorá pri uzatváraní a plnení zmluvy konala v rámci predmetu svojej obchodnej alebo podnikateľskej činnosti, vystupoval v pozícii dodávateľa v zmysle § 52 Občianskeho zákonníka v znení účinnom v čase uzavretia zmluvy a je i veriteľom v zmysle § 3 ods. 1 zák. č. 258/2001 Z.z. o spotrebiteľských úveroch, v znení účinnom v čase uzavretia zmluvy. Vzhľadom na to, že povinná pri uzatváraní a plnení predmetnej zmluvy nekonala v rámci predmetu svojej obchodnej alebo inej podnikateľskej činnosti a nemohla individuálne ovplyvniť obsah dodávateľom vopred pripraveného návrhu na uzavretie zmluvy, je potrebné ju považovať za spotrebiteľa v zmysle § 52 Občianskeho zákonníka a zároveň je spotrebiteľom v zmysle § 3 ods. 2 zák. č. 258/2001 Z.z. Vzhľadom na to, že predmetnou zmluvou o úvere sa zaviazal poskytnúť právny predchodca oprávneného ako dodávateľ povinnej ako spotrebiteľovi dočasné peňažné prostriedky vo forme úveru a povinný ako spotrebiteľ sa

zaviazal poskytnuté peňažné prostriedky vrátiť a uhradiť celkové náklady spojené so spotrebiteľským úverom, zmluva uzavretá medzi účastníkmi spĺňa základné náležitosti spotrebiteľského úveru v zmysle § 2 písm. a) a b) zák. č. 258/2001 Z.z. Keďže zároveň nebolo preukázané, že by zmluva uzavretá medzi účastníkmi bola niektorou zo zmlúv vymenovaných v § 1 ods. 2 zák. č. 258/2001 Z.z., nie je vylúčená spod jurisdikcie tohto zákona.

Z uvedeného potom vyplýva, že právny vzťah medzi účastníkmi založený predmetnou zmluvou o úvere je nevyhnutné posudzovať podľa zák. č. 258/2001 Z.z. o spotrebiteľských úveroch v znení účinnom v čase uzavretia zmluvy. A to bez ohľadu na to, že zmluva o úvere je tzv. absolútny obchod (§ 261 ods. 3 písm. d) Obchodného zákonníka). S poukazom na vyššie uvedené, vychádzajúc zo zásady *lex specialis derogat lex generalis*, podľa ktorej špeciálna právna úprava, ktorou v danom prípade je zák. č. 258/2001 Z.z. o spotrebiteľských úveroch, ako i ust. § 52 a nasl. Občianskeho zákonníka, má prednosť pred všeobecnou, ktorou je Obchodný zákonník, je nevyhnutné predmetný právny vzťah medzi účastníkmi posudzovať podľa citovaných ustanovení Občianskeho zákonníka, zák. č. 634/1992 Zb. o ochrane spotrebiteľa a zák. č. 258/2001 Z.z. o spotrebiteľských úveroch.

Po vyššie uvedenom závere o aplikovateľnosti ust. § 52 a nasl. Občianskeho zákonníka na daný záväzkovo právny vzťah bolo potom potrebné uzavrieť, či sa naň vzťahujú i ust. § 100 a nasl. Občianskeho zákonníka, z ktorých vyplýva trojročná premlčacia lehota alebo ust. § 387 a nasl. Obchodného zákonníka, z ktorých plynie štvorročná premlčacia lehota.

Z ust. § 54 ods. 1 vety prvej Občianskeho zákonníka v znení účinnom v čase uzavretia predmetnej zmluvy platilo, že zmluvné podmienky upravené spotrebiteľskou zmluvou sa nemôžu odchýliť od tohto zákona v neprospech spotrebiteľa.

Z textu citovaného ustanovenia nepochybne vyplýva, že od Občianskeho zákonníka sa nemožno odchýliť v neprospech spotrebiteľa iba v zmluvných dojednaniach podľa spotrebiteľskej zmluvy. Toto ustanovenie teda nedopadá na to, čo je výslovne upravené zákonom a nie obsahom spotrebiteľskej zmluvy. Ustanovenie reguluje iba to, čo je zmluvne dojednané a nijakým spôsobom nevylučuje zákonnú úpravu. V danom prípade úprava premlčania záväzkov vyplývajúcich z predmetnej spotrebiteľskej úverovej zmluvy nebola dojednaná zmluvnými stranami v zmluve, ale je upravená priamo v zákone. Aplikáciou premlčania preto citované ustanovenie nijakým spôsobom nereguluje.

Žiada sa dodať, že v čase uzavretia predmetnej zmluvy Občiansky zákonník ani neobsahoval aktuálne znenie ust. § 52 ods. 2, doplnené až dodatočne, podľa ktorého ustanovenia o spotrebiteľských zmluvách, ako aj všetky iné ustanovenia upravujúce právne vzťahy, ktorých účastníkom je spotrebiteľ, použijú sa vždy, ak je to na prospech zmluvnej strany, ktorá je spotrebiteľom.

Odhliadnuc od toho, úprava premlčania v Občianskom zákonníku nie je ustanovením o spotrebiteľských zmluvách, ani neslúži na ochranu spotrebiteľa. K rovnakému záveru dospel i NS ČR vo veci sp. zn. 32Cdo 3337/2010 pri obdobnej právnej úprave, keď uviedol, že úprava premlčania obsiahnutá v Občianskom zákonníku v § 101 a nasl. nepatrí medzi ustanovenia smerujúce k ochrane spotrebiteľa. Odlišne stanovená dĺžka premlčacej doby v Občianskom a v Obchodnom zákonníku je iba výsledkom rôznych legislatívnych procesov, z ktorých však žiadny nesmeruje k ochrane slabšej strany - spotrebiteľa. Premlčanie pôsobí voči obojstranným rovnako, z komplexnej úpravy premlčania v každom z týchto zákonov nemožno považovať len niektorú z nich za výhodnejšiu pre spotrebiteľa. Kratšia všeobecná premlčacia lehota podľa § 101 Občianskeho zákonníka oproti dlhšej premlčacej lehote v Obchodnom zákonníku podľa § 397 by mohla byť výhodou len v prípade, že spotrebiteľ je v postavení dlžníka. Keby bol v postavení veriteľa, potom by už kratšia premlčacia lehota výhodou nebola. Výklad (v SR § 52 ods. 1 veta prvá OZ), ktorý by rozlišoval, či spotrebiteľ je v pozícii nositeľa práva, či v pozícii osoby majúcej povinnosť a podľa toho umožňoval použitie príslušného ustanovenia o premlčaní podľa Občianskeho alebo Obchodného zákonníka podľa konkrétnej situácie je neprijateľný. V zmysle čl. 3 Smernice za ustanovenia smerujúce k ochrane spotrebiteľa je treba považovať také, ktoré chránia slabšiu stranu oproti silnejšej, t.j. že upravuje vzťah dvoch subjektov vo výrazne nerovnovážnom postavení. Ak by úmyslom zákonodarcu bolo uprednostniť aplikáciu všetkých pre nepodnikateľa výhodnejších úprav, iste by nepoužil formuláciu príkladným výpočtom, ale všeobecnú formuláciu.

V danom prípade bolo nevyhnutné posúdiť, akého charakteru je predmetná spotrebiteľská zmluva. Z obsahu spisu pritom nesporne vyplýva, že predmetná zmluva o úvere bola uzatvorená s veriteľom, ktorého predmetom činnosti je poskytovanie úverov a pôžičiek z vlastných zdrojov (nebankovým spôsobom), a spĺňa všetky náležitosti zmluvy o úvere v zmysle § 497 a nasl. Obchodného zákonníka. V dôsledku toho záväzkový vzťah medzi zmluvnými stranami je v zmysle § 261 ods. 3 písm. d) Obchodného zákonníka tzv. absolútnym obchodom, následkom čoho sa spravuje, bez ohľadu na povahu účastníkov, Obchodným zákonníkom. Obchodný zákonník vystupuje v tomto vzťahu ako *lex generalis*, pričom samozrejme s poukazom na už vyššie uvedené prednosť v tomto spotrebiteľskom úverovom vzťahu budú mať tie zákonné ustanovenia *lex specialis*, ktoré upravujú výslovne spotrebiteľské vzťahy. Z ust. § 52 a nasl. Občianskeho zákonníka, ani z ustanovení Zákona o spotrebiteľských úveroch, ani Zákona o ochrane spotrebiteľa nevyplýva, že by regulovali otázku premlčania v spotrebiteľských vzťahoch. Vzhľadom na to je potom nevyhnutné aplikovať všeobecnú úpravu premlčania. Otázkou je, či v danom prípade podľa Občianskeho alebo podľa Obchodného zákonníka. Keďže v danom prípade ide o obchodnoprávny vzťah, na premlčanie bude potrebné aplikovať všeobecnú úpravu podľa Obchodného zákonníka. Odvolaciemu súdu nie je známa žiadna norma, ktorá by v rozhodnom období umožňovala odklon od tohto záveru a aplikáciu ust. § 100 a nasl. Občianskeho zákonníka o premlčaní na obchodnozväzkový vzťah, hoci vznikol na základe zmluvy o spotrebiteľskom úvere.

Odvolací súd má vedomosť, že s účinnosťou od 1.4.2015 bolo ust. § 52 ods. 2 Obč. zák. doplnené o tretiu vetu podľa ktorej: Na všetky právne vzťahy, ktorých účastníkom je spotrebiteľ, sa vždy prednostne použijú ustanovenia Občianskeho zákonníka, aj keď by sa inak mali použiť normy obchodného práva. Odvolaciemu súdu je tiež v tejto súvislosti známe rozhodnutie NS SR 3 M Cdo 12/2014 zo dňa 21.4.2015 podľa ktorého súd vo veci spotrebiteľskej zmluvy, ktorá mala byť uzavretá pred účinnosťou citovaného ustanovenia, by mal toto ustanovenie zohľadniť. Najvyšší súd sa ale citovaný záver vo svojom rozhodnutí hlbšie nevyargumentoval a odvolací súd sa s ním s poukazom na nižšie uvedené nemôže stotožniť.

V právnom poriadku Slovenskej republiky platí všeobecný zákaz spätného pôsobenia právnych predpisov, resp. ich ustanovení, ktorý sa odvodzuje z čl. 1 Ústavy SR, podľa ktorého je Slovenská republika právnym štátom. K imanentným znakom právneho štátu neodmysliteľne patrí aj požiadavka - princíp právnej istoty a ochrany dôvery občanov v právny poriadok, súčasťou ktorého je i zákaz spätného (retroaktívneho) pôsobenia právnych predpisov, resp. ich ustanovení.

V ústavnom poriadku Slovenskej republiky platí zásada podľa ktorej ten, kto konal, resp. postupoval na základe dôvery v platný a účinný právny predpis nemôže byť vo svojej dôvere k nemu sklamaný spätným pôsobením právneho predpisu alebo niektorého jeho ustanovenia. V podmienkach demokratického štátu, kde vládnu zákony platí zásada, že právny predpis, resp. jeho ustanovenia pôsobia iba do budúcnosti, a nie do minulosti. V prípade ich spätného pôsobenia by sa vážne narušila požiadavka na ich bezrozpornosť, na všeobecnú prístupnosť (poznateľnosť), čím by nevyhnutne dochádzalo k situácii, že ten, kto postupuje podľa práva by nemal žiadnu možnosť zoznámiť sa s obsahom budúcej právnej normy, ktorá by napríklad jeho konanie podľa platného práva v minulosti vyhlásila za protiprávne, resp. za právne neúčinné. To by znamenalo, že jednotlivé subjekty práva by nemali istotu, či ich konanie podľa platného a účinného práva v dobe, keď k nemu došlo nebude neskoršie (po prijatí nového právneho predpisu) a *ex tunc* posudzované ako protiprávne alebo právne neúčinné. S vylúčením ochrany nimi riadne nadobudnutých práv v minulosti (v súlade s platnou a účinnou právnou úpravou). Uplatňuje sa tak zásada, že ten, kto konal, resp. postupoval na základe dôvery v platný a účinný právny predpis (jeho ustanovenia), nemôže byť vo svojej dôvere k nemu sklamaný (nález ÚS SR sp. zn. PL.ÚS 36/95).

Ústavný súd tiež opakovane vyslovil, že zákonodarca môže výnimočne uplatniť retroaktívne ustanovenie na úpravu nových (existujúcich) právnych stavov, pričom v takom prípade musí preukázať závažné dôvody všeobecného záujmu, ktoré si môžu vyžiadať alebo odôvodniť prelomenie zásady zákazu spätnej pôsobnosti v prospech slobodnej tvorby právnej úpravy zo strany zákonodarcu, tzn. že nepravú retroaktivitu nepovažuje za štandardný vstup do existujúcich právnych vzťahov (napríklad PL.ÚS 25/05, PL.ÚS 3/00). Určitú retroaktivitu pripustil aj Európsky súd pre ľudské práva v rozhodnutí *Mellacher v. Austria*, kde uviedol, že: „Legislatívne musí byť daná možnosť, aby sa prijali opatrenia, ktorými sa zasiahne do ďalšieho vykonávania predtým uzavretých zmlúv, aby sa dosiahol požadovaný cieľ“.

Vzhľadom na vyššie uvedené pri časovej pôsobnosti hmotnoprávnych noriem všeobecne platí, že pokiaľ zákonodarca nestanoví osobitný právny režim intertemporality platí všeobecný pojmový znak právnych

noriami, že regulujú právne vzťahy odo dňa svojej účinnosti do budúcnosti a nie spätne do minulosti. Väčšinou zákonodarca v závere právnej normy zakotvuje intertemporálne ustanovenie, v ktorom zakotvuje tzv. nepravú retroaktivitu, teda pravidlo, že pôvodná právna úprava sa použije na posúdenie otázky vzniku, platnosti a nárokov z právnych vzťahov vzniknutých pred nadobudnutím účinnosti novej právnej úpravy, ako je zakotvené i v § 854 Občianskeho zákonníka. Ak takéto pravidlo legislatívne vyjadrené nie je, musí súd túto medzeru v zákone preklenúť tak, že aplikuje všeobecne uznávané pravidlo o nepravnej retroaktivite (nie o pravej retroaktivite). Ak zákonodarca intertemporálne pravidlo nestanovil, musí sa pravidlo o zachovaní účinkov neúčinnnej právnej úpravy odvodiť od ústavných princípov legitímnych očakávaní, dôvery subjektov v právo, či z princípu ochrany nadobudnutých práv (viď čl. doc. JUDr. Mareka Štefčeka, PhD. „Zákon a sudcovia“; k výkladu ust. § 5b Zákona o ochrane spotrebiteľa, zverejnený v Justičnej revue). V danom prípade vo vzťahu k novelizovanému zneniu § 52 ods. 2 vety tretej Občianskeho zákonníka zákonom č. 102/2014 Z.z., ktorý intertemporálne ust. k § 52 ods. 2 OZ neobsahuje, potom zrejme za použitia analógie v zmysle § 853 Občianskeho zákonníka podľa § 854 Občianskeho zákonníka.

Z ust. § 854 Občianskeho zákonníka vyplýva základná intertemporálna zásada súkromného práva v zmysle ktorej sa novou právnou úpravou spravujú aj právne vzťahy vzniknuté pred účinnosťou tejto úpravy, no vznik právnych vzťahov a nároky z nich vzniknuté sa posudzujú podľa právnych predpisov platných v čase ich vzniku.

V zmysle vyššie uvedených všeobecne prijímaných právnych názorov by teda malo platiť, že na zmluvy o spotrebiteľskom úvere, ktoré vznikli pred 1. aprílom 2015 sa zákon č. 102/2014 Z.z. v novelizovanom § 52 ods. 2 OZ vzťahuje, ako uzavrel NS SR v cit. rozhodnutí, avšak vznik zmlúv o spotrebiteľskom úvere a nároky z nich vzniknuté pred účinnosťou tohto ust. zák. č. 102/2014 Z.z. (pred 1. aprílom 2015 - čl. IV. zák. č. 151/2014 Z.z.) treba posudzovať podľa doterajších predpisov (nepravá retroaktivita).

Pri nepravnej retroaktivite právna norma nezasahuje do minulosti, príslušné práva a povinnosti, ktoré subjekty nadobudli na základe konkrétnych právnych skutočností, zostávajú týmto subjektom priznané, avšak môže dôjsť k ich zmene novou právnou úpravou. Ide o stav, v ktorom nová právna úprava nevytvára žiadne právne účinky smerujúce pred deň nadobudnutia účinnosti, avšak kvalifikuje tie právne úkony, ku ktorým došlo ešte pred nadobudnutím jej účinnosti, v dôsledku čoho môže dôjsť k zmene alebo zrušeniu tých právnych účinkov, ktoré boli predtým späté s ich uzavretím (nález ÚS SR PL.ÚS 38/99). O nepravú retroaktivitu ide aj v prípade, ak zákon uzná skutkové podstaty alebo právne skutočnosti, ktoré vznikli počas účinnosti skoršieho zákona, súčasne však prináša určité zmeny právnych následkov, ktoré s nimi súvisia, pokiaľ tieto právne následky v čase nadobudnutia účinnosti tohto nového zákona ešte nenastali (nález ÚS SR PL.ÚS 3/00). To znamená, že podľa skoršej právnej normy sa bude určovať vznik a platnosť právnych úkonov, právneho správania a právnych skutočností a podľa normy účinnej v dobe keď sa o týchto vzťahoch rozhoduje, sa bude určovať obsah právnych vzťahov (Gerloch A. Teorie práva). Nepravá retroaktivita, teda spätným pôsobením nie je, avšak určitým spôsobom pre budúcnosť ex nunc modifikuje právne vzťahy už založené. Za nepravú retroaktivitu sa pokladá také konanie zákonodarcu, pri ktorom v novom právnom predpise uzná právne skutočnosti, ktoré vznikli počas platnosti skoršieho zákona, no zároveň prinesie určité zmeny práv (alebo povinností), ktoré vznikli na základe týchto právnych skutočností alebo na ich základe zavedie aj nové práva a povinnosti... Nepravá retroaktivita teda nepripúšťa, aby neskoršia norma neuznala právne skutočnosti, na základe došlo k vzniku určitých právnych vzťahov podľa predchádzajúcej normy, no jednoznačne pripúšťa zmeny tých právnych vzťahov, ktoré vznikli na základe skôr prijatej právnej normy (NS SR sp. zn. 5Szd/1/2010).

Premlčanie práva podľa právnej teórie je kvalifikované uplynutie času s právnymi následkami, je to právna skutočnosť.

S poukazom na vyššie uvedené na danú vec, vzhľadom na vznik právneho vzťahu medzi účastníkmi ku dňu 12.11.2004 nie je možné aplikovať cit. ust. § 52 ods. 2 veta tretia Občianskeho zákonníka v znení účinnom od 1.4.2015.

Na základe vyššie uvedeného je teda nevyhnutné uzavrieť, že premlčanie sa aj v spotrebiteľských zmluvách majúcich formu absolútneho obchodu (tu zmluva o úvere) uzavretých pred 1.4.2015 spravuje výlučne Obchodným zákonníkom, pričom podľa § 397 Obchodného zákonníka, ak zákon neustanovuje pre jednotlivé práva inak, je premlčacia doba štyri roky. K obdobným záverom pritom došiel i NS SR vo

veci sp. zn. 6M Cdo 4/2012 i 2M Cdo 3/2011. S poukazom na vyššie uvedené sa potom odvolací súd nemohol stotožniť so závermi súdu prvého stupňa, ktorý na premlčanie v danej veci aplikoval Občiansky zákonník a musel dať za pravdu odvolateľovi.

S poukazom na vyššie uvedené odvolací súd zhrnúc uzatvára, že súd na otázku premlčania aplikoval nesprávne hmotnoprávne ustanovenie, vec nesprávne právne posúdil, v dôsledku čoho dospel k nesprávnemu záveru, že predmetný nárok je premlčaný (pri aplikácii ustanovení Obchodného zákonníka by premlčaný nebol), v dôsledku čoho sa už nadväzne nezaoberal posúdením žalobou uplatneného nároku podľa ďalších ustanovení slúžiacich ochrane spotrebiteľa a za tým účelom ani nevykonal potrebné dokazovanie. Preto bolo nevyhnutné, aby odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa s použitím ust. § 221 ods. 1 písm. h) O.s.p. zrušil a podľa ods. 2 citovaného ustanovenia vec vrátil súdu prvého stupňa na ďalšie konanie.

Aj keď s ohľadom na uvádzané je potom už nadbytočné (predčasné) zaoberať sa ďalším, odvolací súd považuje na účelné a vhodné pre ďalší priebeh konania, vzhľadom na odvolaciu argumentáciu, poznamenať ešte nasledujúce:

K platnosti právneho úkonu uznania dlhu, okrem písomnej formy a všeobecných náležitostí predpísaných pre právne úkony je potrebné, aby dlžník vyjadril prísľub zaplatiť dlh, uviedol dôvod jeho vzniku a výšku v akom dlh uznáva.

Uznanie dlhu je samostatným zabezpečovacím inštitútom; zabezpečovaciu funkciu plní tým, že zakladá právnu domnienku existencie dlhu v čase uznania. Ide o jednostranný právny úkon dlžníka adresovaný veriteľovi. Okrem všeobecných náležitostí predpísaných pre právne úkony (§ 34 Občianskeho zákonníka) je k jeho platnosti treba písomná forma a vyjadrenie prísľubu zaplatiť dlh a uvedenie dôvodu dlhu a jeho výšky, čiže ak má mať písomné uznanie práva dlžníkom právne dôsledky uvedené v ustanovení § 558 Občianskeho zákonníka, je potrebné, aby došlo k uznaniu práva ako čo do dôvodu, tak čo do výšky a rovnako musí byť pri uznaní práva jednoznačne dovoditeľný aj prísľub dlh zaplatiť. Pretože ide o právny inštitút v podobe právneho úkonu, pre ktorý je pod sankciou neplatnosti stanovená písomná forma (§ 40 ods. 1 Občianskeho zákonníka), musí byť určitosť prejavu vôle uznať dlh čo do dôvodu a výšky a zároveň prisľúbiť dlh zaplatiť daná obsahom listiny, na ktorej sú zaznamenané; nestačí, že dlžníkovi, ktorý jednostranný právny úkon urobil, príp. veriteľovi, ktorému je tento úkon adresovaný, bol jasný dôvod uznávaného dlhu, jeho výška, tak aj prísľub dlh zaplatiť, ak to nie je poznateľné z textu listiny. Určitosť písomného prejavu vôle je objektívnou kategóriou a takýto prejav vôle by nemal vzbudzovať dôvodne pochybnosti o jeho obsahu ani u tretích osôb.

Jazykové vyjadrenie právneho úkonu možno síce vykladať prostriedkami gramatickými (z hľadiska možného významu jednotlivých použitých pojmov), logickými (z hľadiska vzájomnej nadväznosti použitých pojmov), či systematickými (z hľadiska radenia pojmov v štruktúre celého právneho úkonu), keď interpretácia obsahu právneho úkonu podľa § 35 ods. 2 Občianskeho zákonníka nemôže nahrádzať alebo meniť už urobené prejavy vôle (použitie zákonných výkladových pravidiel smeruje vždy iba na to, aby obsah právneho úkonu vyjadreného slovami, ktorý účastník urobil, bol vyložený v súlade so stavom, ktorý existoval v dobe, kedy bol úkon vyvíjaný).

Po oboznámení sa odvolacím súdom s obsahom Dohody o uzavretí splátkového kalendára a uznaní záväzku zo dňa 24.4.2011 možno uzavrieť, že táto nevyhnutné náležitosti uznania dlhu nespĺňa; chýba v nej výslovné vyjadrenie prísľubu odporkyne čoby dlžníka navrhovateľovi čoby veriteľovi v listine spomínanú sumu 2 894,01 Eur zaplatiť. Jediný v písomnosti zo dňa 21.4.2011 označený bod 3. ako Forma splatenia záväzku odkazuje na „záväzok splatiť svoj záväzok voči veriteľovi v mesačných splátkach“, ktoré nie sú konkretizované výškou (!), so splatnosťou prvej splátky (deň v mesiaci): 22 (splátky v akej výške?), s dátumom prvej splátky (akej prvej splátky?): 22.5.2011 ako aj na „predčasnú splatnosť pohľadávky prvým dňom nasledujúcim po splatnosti prvej neuhradenej splátky ak osoby uvedené v dohode nebudú splácať svoj záväzok podľa dohodnutých splátok“ je podľa názoru odvolacieho súdu nedostatočný, pretože z neho nevyplýva určitým spôsobom vyjadrenie prísľubu dlh zaplatiť dohodnutým spôsobom.

S poukazom na vyššie uvedené odvolací súd uzatvára, že v takomto uznávacom prejave odporkyni absentuje vyjadrenie prísľubu zaplatiť dlh konkrétnym spôsobom a dokedy, keďže uvádzané z dohody

nevyplýva, preto má za to, že v zmysle ust. § 37 ods. 1 Občianskeho zákonníka je v tejto časti dohoda neplatná pre neurčitosť, nezrozumiteľnosť a chýbajúcu podstatnú náležitosť.

Povinnosťou prvostupňového súdu v ďalšom konaní, súc pritom viazaný vysloveným právnym názorom odvolacieho súdu (§ 226 O.s.p.) bude opätovne posúdiť žalobou uplatnený nárok navrhovateľa a následne vo veci znovu rozhodnúť, pričom rozhodnutie je potrebné náležite v súlade s § 157 O.s.p. odôvodniť. V novom rozhodnutí rozhodne prvostupňový súd i o náhrade trov tohto odvolacieho konania (§ 224 ods. 3).

Senát krajského súdu toto rozhodnutie prijal pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je možné podať odvolanie.